

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

גיטין דף מב.

המשחרר חצי עבדו בשטר באופנים דלהלן, מה הדין?

שיחרר האדון חציו והניח לעצמו חציו	שיחרר חציו ומכר ¹ או נתן במתנה לאחר חציו	
מחלוקת, לרבי קנה ולרבנן לא קנה	לכו"ע קנה - כיון שיצא מיד האדון כל העבד	לרבה
מחלוקת, לרבי קנה ולרבנן לא קנה		לאביי

כיצד יש ליישב ב' הברייתות דלהלן הסותרות לכאורה זו לזו?

תני חדא: "הכותב נכסיו לשני עבדיו קנו ומשחרין זה את זה"	תניא אידך: "האומר כל נכסי נתונין לפלוני ופלוני עבדיי אף עצמם לא קנו"	
אליבא דרבי	אליבא דרבנן	לאביי ²
שכתב בכל א' מהבי שטרות "כלי" ³	שכתב בכל א' מהבי שטרות "כלי" ⁴	לתי א'
שכתב ב' שטרות	שכתב רק שטר אחד ⁵	לתי ב'
שהקנה להם ב' השטרות בבת אחת ⁶	שהקנה להם השטרות בזה אחר זה ⁷	לתי ג'
מועיל כי לא קרא להם עבדי	לא מועיל כי קרא להם עבדי ⁸	לרב אשי

עבד שחציו עבד וחציו בן חורין מה דינו בדלהלן?

נגחו שור מועד והמיתו	לישא שפחה	נגחו שור	
נותן חצי קנס לרבו וחצי קנס ליורשיו	אינו יכול כלל - דהוא מלתא דאיסורא	ביום של רבו לרבו ⁹ ביום של עצמו לעצמו	מה דינו?

¹ פירש"י בין שמכר ונתן לאחר קודם את חצי העבד ואח"כ שחרר חציו בשטר, או שעשה את שתי הפעולות הללו בבת אחת.

² אביי ס"ל שנחלקו רבי ורבנן גם באופן שיוצא כל העבד מיד האדון, ולכך גם במקרה של הברייתות הללו פליגי רבנן לומר שלא קנה, אף שנתן כל נכסיו לשניהם, ומשום שלמעשה כל אחד זכה באותה שעה רק בחצי. והברייתא הראשונה שס"ל שכן קנה היא אליבא דרבי.

³ ובאופן זה אפי' רבנן דס"ל שבעלמא לא קנה חציו - כאן כיון שזיכה לכל אחד את כל העבד בבת אחת ויצאו שני העבדים מרשותו לגמרי בזה לכו"ע קנה - וכסברת רבה לעיל.

⁴ וכיון שהקנה לכל אחד רק חצי, הרי שבכל שטר לא שיחרר אלא חצי והניח האדון לעצמו חצי - ורק אח"כ שחרר גם החצי השני, ולרבנן בכה"ג לא קנה גם אליבא דרבה.

⁵ והדין הוא דאין ב' עבדים משתחררים בשטר אחד. ומקשה הגמ', דא"כ באופן זה מדוע מיירי דוקא באופן שכתב "חצי חציו" וכמו שהעמידה הגמ' לעיל, הא אפי' אם כתב "כולו" לכל אחד, ג"כ לא מהני כי הדין הוא דאי אפשר לשחרר ב' עבדים בשטר אחד.

⁶ וכגון שעשה זה ע"י שליחו, שאז יכול להקנות בבת אחת השטרות לשני עבדיו.

⁷ אכן מקשה הגמ' על תירוץ זה דהניחא דבתרא לא קני - שהרי כבר קנה את הכל הראשון, אולם הראשון מדוע לא יקנה, ואילו בברייתא מבואר ש"אף עצמם לא קנו" - כלומר שאף אחד מהם לא קנה כלום.

⁸ והוא טועה וחשב שיכול לתת נכסיו לעבדיו. והקשה רפרם על תירוץ זה שהרי אפשר לפרש עבדי שהיו כבר, ואין הכוונה שהם עדיין עבדים, והביא ראיה לזה ממשנה.

⁹ ביארו התוס' (בד"ה יום), שמיירי לפי משנה ראשונה, דאילו למשנה אחרונה הרי הוא מעוכב גט שחרור - כי רבו חייב לשחררו, והדין הוא שבכה"ג מעשה ידיו של העבד. אכן כתבו התוס' דיש נפ"מ גם למשנה אחרונה, כגון אם הוא של יתומים קטנים שלא יכולים לכפות אותם לשחררו - והדין הוא שמעשה ידיו

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

גיטין דף מב:

שור או אדם שחבלו באדם, וסוף חבלה זו לחזור ולהבריא, כגון הכהו על ידו וצמתה וסופה לחזור, מה הדין?

בשור שחבל	באדם שחבל	
נותן שבת גדולה (נזק) ²	נותן שבת גדולה (נזק) ושבת קטנה ¹	לאביי
פטור לגמרי מלשלם	נותן רק שבת קטנה ³	לרבא

עבד שהכהו רבו כדלהלן, האם צריך גט שחרור?

ביוצא בשן ועין	ביוצא בא' מכ"ד אברים	
צריך גט שחרור ⁴	צריך גט שחרור ⁴	לר' ישמעאל, לר' אלעזר, לר' עקיבא
אינו צריך	אינו צריך	לר' מאיר, לר' טרפון
אינו צריך	צריך גט שחרור	למכריעים לפני חכמים

חציו שלהם, וכן נפ"מ בשפחה כנענית שאינה מצווה על פריה ורביה ולא עבדא איסורא - שאין כופין את רבה לשחררה.

¹ פי', אף שהיא מכה שסופה לחזור, מ"מ ודאי נפחת מדמיו מעט אם היה נמכר עתה בשוק לעבד, דהרי סוף סוף אינו ראוי למלאכה לאותו זמן עד שיבריא, והפחת דמיו הזה הוא שבת גדולה - דהיינו נזק. וגם משלם שבת קטנה, דהיינו מה שאינו ראוי עתה כל זמן שהוא חולה אפי' למלאכה פשוטה של שומר קישואים.

² דשור אינו משלם - רק תשלומי נזק אבל לא שאר ארבעה דברים ופטור משבת (וצער וריפוי ובושת).

³ דהיינו מה שבטל ממלאכתו, אבל לא משלם נזק כלל - כיון שסופו לחזור ולהביא.

⁴ והגם שהברייתא מדברת על כ"ד אברים, מ"מ מהמשך דברי הברייתא מבואר שרק המכריעים לפני חכמים חילקו בין שן ועין שלא צריך לבין כ"ד אברים שצריך.